

JAPÁN SZERELEM

MONOSZLÓY DEZSŐ

A Berlieni Nemzeti Galéria alagsorában Pierre Bonnard nagyméretű képe előtt idősebb úr áll. A buján festett kert sejtelmessége eltakarja előle a részleteket. Vajon mi lett a Terrasse családból? A húsos levelek árnyékából árad ez a kérdés? Elmélyültebben aligha lehet tünődni ezen, néhány méterre tőle japán turistáknak szemüveges, nyúlánk férfi, éles tenor hangon Braque kubizmusáról magyaráz. Az idősebb férfi a Bonnard-képre mered, tudja, nem szabad jobban megközelítenie, ha túllép a félméteres távolságon, megszólal a riasztócsengő. De nem az szólal meg, a szemüveges turistavezető hangját archaikus szózat harsogja túl: A ROHANÓ FOLYÓK ÖRVÉNYÉBEN A MAGAS ÉS ALACSONY HEGYEKRŐL ALÁZÚDULÓ VÍZESÉSEK ÁRJÁBAN LAKÓ SEORITSUHIME ISTENHEZ FOHÁSZKODJUNK HOGY A TISZTÁTALANSÁG A VÉGTELEN TENGER HABJAIBA VESSZEN ONNAN NYELJE MAGÁBA AZ ÁRAPÁLYOK MILLIÓ TALÁLKOZÁSÁBAN A HULLÁMJÁRÁS MILLIÁRD VÁLTAKOZÁSÁBAN HAYAKITSUHIME ISTEN S RÁNTSA LE AZ ALVILÁGBA AZ IBUKIDÓBAN TANYÁZÓ IBUKIDÓ NUSHI ISTEN AHOL HAAYASURAHIME SEMMISÉGGÉ VÁLÓ DARABOKRA ZÚZZA. Kihez tartozik ez a kívánság? Megfejtethetetlennek látszik. A festmény árasztja magából, a falakból jön, vagy a japán turisták irányából? A festményhez nincs köze, bár az most hirtelen átalakul. Elsompolyognak róla a Terrasse család tagjai, új személyek vonulnak a levelek alá. Egy pillanat, s az előbbieket elbűjnek a házban, aztán a ház is eltűnik, felborul a kert, új táj nyomul háttérként az új szereplők mögé. Szőke fiú a tavat és a tegnapi vihartól összekócolt nádast figyeli, törékeny asszony halad a mólón. Úgy halad előre, mintha a fiút nem vette volna észre. Pedig mindössze néhány méter a távolság kettőjük között. Tegnapelőtt annyi sem volt, a

szerelem köve közelében, a trapéz alakú hegy tetején ültek, s a szájuk szelíden összeért. Az asszony akkor azt mondta, nem történhet több ennél a csóknál, régebbi életükben vétettek a tisztaság törvénye ellen, ebben a mostaniban nem hajolhat egymáshoz a sorsuk. A fiú is mormol valamit, de inkább az asszony szavait hallgatja. Örül a csóknak, s egyben szomorúvá teszi a benne feszülő, reménytelennek ítélt bizakodás. Kettőjük hangulata alatt lapulhat a sokféle istenséghez zárandokoló kívánság? Vagy a festmény sárgászöld színei sugározzák? Fel-felcsobban a tó, ugrándozó halak mozgatják a vizet, gázlomadarak zörgetik a nádist, beljebb pészmapockok szaladgálnak. A fiú tekintetében is ez él, ha nem is ilyen részletesen. Tarkójához azonban az asszony léptei egyre erősebben, egyre parancsolóbban hozzátapadnak. Az asszony léptei megtorpannak. A sekély vízen könnyű átgázolni, a fiú máris az asszony előtt áll. Egyik kezével a móló fakorlátjába, másik kezével az asszony karjába kapaszkodik. Nekünk nem szabad találkozoznunk, mondja az asszony. Miért nem, kérdezi a fiú. Én sohasem éltem azelőtt. Ezt az utóbbi mondatát visszaszívna, ennek a titokzatos nőnek az oldalán előbbi élete is tele lehetett izgalommal. Nem éltem azelőtt, ismétli makacsan, egyben reménykedőn, hátha mégis. Az asszony nem válaszol, a házak felé néz, ahol a későn kelő nyaralók ablakok mögül lelik a felhővel fátyolozott napot. Egyedül vannak a parton, vízzel, nádassal, s a mólóig vezető keskeny úttal körülvéve. Zavartan álldogálnak, a fiú a vízben, az asszony a mólón. Aztán a fiú is a móló fapallójára kapaszkodik, s leülnek egymás mellé szorosan, mégsem olyan szorosan, hogy összeérjen a válluk. A hosszan tartó csend végül üreget és a gondolatoknak, a hátra- és előrekapaszkodóknak egyaránt. Az asszony a férjére gondol, és arra, mindössze egy hetet tölthet még együtt ezzel az idegen fiúval. Valószínűleg semmi se történik közöttük, és ha ennek a különös nyaralásnak vége szakad, másutt már úgysem találkozhatnak. Nevetséges is lenne. A fiú alig múlt tizenhét éves. Ezt a panzió tulajdonosnőjétől tudja. Ugye, milyen jól fejlett a mi Dánielünk? — jegyezte meg egyszer. Senki se hinné, hogy még egy évet a katonaiskolában kell töltenie. Miért éppen a katonaiskolában? Nem mindegy? Ilyen fiatal kölyökkel nem szabad lefeküdni. Az a bátortalan csók sok mindent elárult. A fiú alighanem teljesen tapasztalatlan. Ugye, milyen szép a mi Dánielünk? — magyarázta a panzió tulajdonosnője. De hát miért neki mondja, és méghozzá azzal a kajánkodó éllel, amely az édeskés hangjából kiszűrhető. Dániel valóban szép. Olyan szép, mint egy fiatal Apolló. Majdnem kétszer akkora, mint ő, bozontos, szőke haja

világít, mintha a nap fészkelne benne. A fiú azt gondolja, ezentúl csak ezt az asszonyt fogja szeretni, mindig, örökké. Az asszony majd elválik a férjétől, és akkor minden megoldódik. Először ugyan el kell végezni az iskolákat, a katonai akadémiát, vagy az egyetemet. Diplomata lesz vagy tengerész. Előtte még le kell érettségiznie, az is egy év. Négy-öt év, ha minden jól megy. Az asszony idősebb nála, de ezt európai szemmel nem lehet észrevenni. Tizenhét évesnél ő sem látszik többnek, olyan, mint egy porcelánbaba, hiába karattyol Henni, az a vén boszorkány, mit gondolsz, hány éves a követné? Dániel csöppet sem kíváncsi erre, huszonnyolc, mondja a panzió tulajdonosnője, ő csak tudja, ő mindent tud. De a kuncogásában van valami erőltetett. Féltékenységet és irigységet takar. Szép pár vagyatok, szent igaz. Ádám ekkorka Évát nem is vett volna észre a paradicsomban. Olyan vékony az öle, mint a lepkeszárny, ha nekiesel, felnyársalod. Mit válaszolhat ennek a tramplinak? Vele nem érdemes vitatkozni, száján a ki nem mondott is összemocskolódik. Különben jólesik, ha ilyeneket fecseg, elképzelni is lélegzetelállító, hogy ő ezzel a csodálatos lepkeszárnyal, az első igazi nővel, a szerelemhez méltó testtel valaha is közelebbi kapcsolatba kerülhet. Eddig utcalányokkal kellett beérnie, meg a szobalányokkal, az is éppen a legrosszabbkor, amikor a szerető társat kereste benne, hevesen eltolta magától. Vigyázzon, fiatalúr, nehogy valami bajt csináljon! Na és Henni? Az is az ágyába fektette egyszer. Ilyen öreg nő, még most is érzi a kellemetlen lehetőségét. Csakis botránnyal végződhet az ilyesmi, rikácsolja Henni, fogalmad sincs, mire képes egy szamuráj férfi, levágja a farkadat, hihi, vagy egyszerűen elteteti láb alól. És mit szólnak hozzá a szüleid? Mihez? Hiszen semmi sem történt, csak a fiú tudja, hogy feleségül veszi az asszonyt és örökké szeretni fogják egymást. Mit mondanak majd a szülei? Semmit se mondanak. Apja legfőljebb ellátja ismert jótanácsaival, képeld magad elé, hogy a klozetten ül és erőlködik. Kezében megrezdül a címeres cigarettatárca, nem a felindultságtól, hanem egyszerűen azért, mert már évek óta reszket a keze. Anyja még ennyit sem mondana, előkelően mosolyogna, kicsit büszke is volna rá. Lám, Dániel mindössze tizenhét éves, és máris egy ilyen pillangókisasszony-történet. Dániel okos és szép, vele mindig rendkívüli dolgok történnek. Esetleg azt is hozzátenné, rosszallóan apja felé fordulva: maga pedig ne legyen ilyen közönséges, nem bírom elviselni a népi fordulatait. És a férj? Dániel nem fél a haláltól, egyelőre csak önmagán kívül tudja elképzelni. Ettől függetlenül már sokszor álmodott róla. Nagy temetés volt, számtalan koszorú. Bársonypárnákon vitték a kitüntetéseit. Minden-

ki sirt, ő is. Az asszony azt gondolja, nem érdemes kikezdeni egy ilyen fiúval, vagy már ki is kezdett vele? Tízéves házassága alatt még senkivel sem csalta meg a férjét. Nem, és most sem. Az a gyermeteg csók nem számít. De ezentúl vigyáznia kell, neki kell vigyáznia. Ilyen lelkes gyerekemberrel semmi sem maradna titokban, ünneppé magasztalná a pillanatnyi beteljesülést. A fiú makacsan azt gondolja: örökké. S azt is, az emberek olyanok, mint a növények. Gyökerek, törzsek, ágak, levelek nyújtóznak a szívükből. A levelekben már ott a holnapi boldogság. Vagy éppen a gyökerekben van a jövőendő? Hiszen a levelek olykor lehullanak, és újak nőnek a helyükben. Arra is gondol, az emberek olyanok, mint a bérházak. Sok emelettel, számtalan szobával. Igaz, a házak mozdulatlanok, az emberek viszont menetelnek, magukkal cipelik a sokhelyiségű életüket pincéstül, padlásostul. Hogy ebben az összevisszaságban hol bújhat el az ember fiatalságában az öregkor, s hogy az öregkor a fiatalság melyik lakását hurcolja tovább tudatosan és visszaemlékezően, nem tudja maga elé képzelni. Az ismeretlen vagy csupán az asszony számára ismert istenekhez szóló kívánság aligha kiálthat túl ezeken a gondolatokon. És az a későbbi valóság sem, hogy minden másképpen történik, egyiküknek sem lesz igaza. A szoba, a néhány nappal későbbi szoba, ahol lepedőtlen szalmazsákon egymás mellett fekszenek, mindkettőjük számára egyformán ismeretlen. Az öreg halász háza pár kilométerrel feljebb, ugyancsak a tó partján, csaknem elbújik a nádasban. A halász kint van a vízen, szép, holdas éjszaka van. Ide, a szobába a parányi ablakon keresztül senki se láthat be. Még Susanoo sem, a Hold istene. Ha belátna, mint már annyiszor az idő kezdete óta, valami kegyetlen tréfát eszelne ki. Így azonban semmi sem fenyeget. A fiú megalkudott a halással, nagyvonalú alku volt, öt pézsmapocok bőréért sem kap annyit a halász, mint amennyit ő fizetett egyetlen éjszakáért. Meztelenül fekszik az asszony, fekete hajtincset két ujjá közé fogja, azzal cirógatja a fiú mellét. Dániel úgy érzi, pajkos mókusok szaladgálnak a testén. Amikor az asszony annakelőtte az ölébe engedte, csak egyet rándult benne, s máris megindultak a rohanó patakok. Az alacsony és magas hegyekről alázúduló vizesések, alighanem a bennük lakozó ismeretlen istenségekkel együtt. Talán hozzájuk szól az asszony sóhaja, vagy a fiúhoz, aki még nem tud a saját testével, a gyönyörrel bánni, egyre azt ismételteti, gyönyörű volt. Ám az asszony sóhajába is belekeveredik valami hasonló, alig magyarázható érzés. Azon sem bosszankodik, hogy az ő megérintható gyönyörűségével nem törődik ez a délceg gyerek, eltölti a fiú boldogsága, úgy ürzi, egész teste csupán arra

való, hogy asszonyi cirógatássá váljon. Nem baj, hogy felocsúdni sem volt ideje, ő majd megtanítja a fiút a szerelemre, vagy éppen ő tanulja tőle? Hiszen ehhez hasonlót még sohasem érzett, akkor sem, amikor a férje tapasztalt, mohó keze végigszántott a testén. Undorral telik meg ez az emlékezés, kielégületlenségét egyetlen felismerés árasztja el: ne nyúljon hozzá soha más, csak ez az ügyetlen gyerek. Ugyanakkor azt is sejti, ez a kívánság aligha teljesíthető. A falakon függő halászszerzőmókat szemléli, pók mászik a gerendán. A falon túlról egyre erősebben árad a szobába a párjukat hívó békák kurtyogása. Brekegnek, mondja a fiú, hadd brekegjenek. Minden szó különös, talán azért is, mert egyikük se beszél saját anyanyelvén, a közvetítő nyelv tesz mindent olyan sejtelmessé. Még azt is, hogy brekegnek a békák. A szoba rendetlensége, piszkossága is különös, egyikük se szokott ilyesmire. A szutykosságnak is van némi karizmája, olyan megfogadhatatlan, hogy ebbe a lehetetlenségbe beleférnek ketten. Előbbi életünkben rosszak voltunk egymáshoz, suttogja az asszony. Nem igaz, tiltakozik szenvedélyesen a fiú, mi mindig jók voltunk, akkor is, most is. Mi örökké fogjuk egymást szeretni. A parányi ablakon mintha most bekukucskálna valaki. Talán a rosszban sántikáló Susanoo? A fiú ijedten felül a szalmazsákon. Kifelé bámul, a brekegő békák dalárdája felé. Az is lehet, a sokszobájú élet rázkódott össze benne figyelmeztetően. Pedig honnan is gyaníthatná, hogy minden későbbi szerelem egy rezdülésig az öreg halász szobájába is beles majd. Ki az? — kapja magára blúzat az asszony. Senki, mondja a fiú, senki, és az asszony ölébe hajtja a fejét. Most váratlanul szomorú, holott, semmit sem tud a benne épülő szobákról. Arról a mondatról sem, amit sok-sok évvel később másik asszony mond neki, akit szintén nagyon fog szeretni. Nem bocsátom meg neked, hogy szerelmünk kezdetén sohasem kísértél haza. Vajon miért mondja ezt? Hiszen ez még napos szoba, valahol a második emeleten. Hát ez a mondat meg melyik szobához tartozik? Ki akart megtámadni megint, a kéményseprő vagy egy bernáthegyi kutya? És mi köze van ennek a mondatnak a szerelemhez? Mi köze van ennek a mondatnak az öreg halász házához? Ez már egy sötét manzárszobához tartozik, valahol az élet vége felé. Tele van szomorúsággal és kétséggel. Legfeljebb a szánalom rezdülése, amely mégis innen, a tópartról szippantott magába annyi fényt, hogy egyáltalán kimondhatóvá váljon. Onnan vette a fényt, ahol még azt lehetett hinni, egyetlen boldogsággá morzsolható az élet, és nem apró morzsákból kell kinlódva, utólagosan összerakni. A fiú mit sem tud erről a házról, a saját jövőjéről, inkább a jelen boldogsága riasztotta meg,

az, hogy ezt sohase lenne szabad elveszíteni vagy elvenni hagyni. Az asszony valószínűleg jóval többet sejt az elvárhatóról, a még megélni muszájról, de ő se tud mindent. Arról a szobáról aligha tud, ahol fázósan, öregén, jóval a férje halála után a fiúra gondol, s a férjére is, akinek megbocsátott, és aki talán szintén megbocsátott neki. Még sohasem voltam ilyen szobában, lelkendezik a fiú. Én sem, mosolyog az asszony, s a fiú sűrű haját simogatja. Ez sohasem fog kihullani. Szerettél már valakit? Nem, senkit, csak a szüleimet meg volt egy kutyám, komondorkutya, Pajtinak hívták. A lovamat is szerettem, de az már megdöglött. Ez így durván hangzik, szeretne igazítani a kifejezésen, de rájön, ő úgyis csak az asszonyra gondol, s neveltséges dolog volt idekeverni kutyát, lovat és szülőket. Az asszony mosolyog, örül, hogy szülőkön kívül csupán állatokkal kell osztozkodnia. Mondaná is, de észreveszi, a fiú újra kívánczik. Talán most nem fogja úgy elsietni. Dániel, ne olyan hebehurgyán. De ahogy a nevét kiejti, máris elindulnak a zuhatagok. És a fiú ismét lelkendezik. Én voltam az első? kérdezi az asszony. Közben arra gondol, hátha az európai férfiak mind így szeretkeznek. Nem, mondja Dániel, de a többiekről nem érdemes beszélni. Tudod, engem hamar elcsábítottak a nők. Ezt komoran magyarázza, töprengően néz maga elé. Ezen derülni is lehetne, de semmi esetre sem láthatóan, az megsértené a fiú önértetét. Azért történt így, folytatja Dániel, egy szuszra szeretné elmesélni az életét, mert mindig idősebbekkel barátkoztam, nem is voltam sohasem gyerek, csak egészen kis koromban. Az szép, erősködik az asszony, hogy olyan fiatal vagy, valójában már szeretné, ha nem így lenne. Dániel sem akar a saját fiatalságába belenyugodni, egyik barátnőm, anyám volt iskolatársa, aki a teozófiai társaság tagja, idősebb lelki testvérének nevez. És a tanulás? Ezt az asszony szúrja közbe. Áh, fintorog Dániel, az osztályban én vagyok az első, de ez szóra sem érdemes. Osztálytársaim félig kamaszok, velük nem lehet komoly dolgokról értekezni. Ők legszívesebben disznólkodnak, de az ilyesmiből az ember előbb-utóbb kinő. Disznólkodnak, ezt hogy érted? Az egyik srác például arra vág fel, hogy féllábú utcalánnyal szeretkeznek. Engem nem érdekel az ilyen piszkosság, az már úgyis elég szerencsétlenség, hogy iskolapadban kell ülnöm. Nagyon egyedül lehetsz abban az iskolában. Teljesen egyedül, bólint rá Dániel, ezentúl azonban könnyebb lesz. Veled meg tudom osztani a gondolataimat. A petróleumlámpa kellemes fényt áraszt, Dániel hangja is kellemes. Milyen kitűnő férfi lesz belőle tizenöt év múlva, ábrándozik az asszony. És ettől az ábrándozástól összeszorul a szíve. Mi lesz tizenöt év múlva, ez az első gondolata. A panzió tu-

lajdonosnője is eszébe jut. Neki ugyan azt mondták, hogy körül akarja utazni a tavat, és Dániel, aki megfelelő helyismerettel rendelkezik, amolyan lovagi kísérőnek szegődik mellé. Henni beleegyezően vigyorgott. Csak nem tételezi fel, hogy egy külföldi diplomata felesége és ez a gyerek? Mit nem tételez fel, ami megtörtént? Már nem is olyan kedves a petróleumlámpa, nyugodtan el lehet oltani, nemsokára hajnalodik. Mikor jön haza az a halászember? Óh, annak nem sürgős, mondja a fiú, lelkére kötöttem, hogy késő reggelig maradjunk, addig ne zavarjon. Vele nem akarok találkozni. Nem is fogsz, és mással sem, ehhez a házhoz csak csónakkal lehet közelíteni. Dániel láthatólag felvidul, hogy mindent ilyen jól megszervezett, észre se veszi, hogy az asszony elkedvetlenedett. Csodálatos az éjszaka, az ég tele van csillagokkal, és csillagok nélkül is csodálatos lenne. Gázlómadarak ü-hangon feleselgetnek a sötétséggel. Nem is alszunk? — kérdezi az asszony. Aludni, ugyan már. Dániel ki nem fogy a mondókából. Egyszerre beszél földrajzról és transzcendentális filozófiáról. Majd akkor alszunk, ha felébrednek a többiek. Ha most egy égi szózat ráfordulna, hiszen lesznek még ilyen éjszakák, és asszonyok is, akiket nagyon fog szeretni, méltatlan gyanúsításnak tekintené. Az asszony mégis elpilled, a fiú nézi, férfinek érzi magát, akinek vigyáznia kell a másokra. Jó lenne, ha többen tudnának erről az éjszakáról, de úgy, hogy az azért titok maradjon. Ő természetesen senkinek sem szólhat róla. Nőügyeiről az ember nem fecseg, torkolt le valakit az apja. De nőügy-e a szerelem? A jelen eseménye persze eltakar valamit az élmény sokrétűségéből. Egyszerre nem lehet mindenre odafigyelni. Megvirrad, csörren a ladik lánc. Evezők pacskolnak a vízben. A visszaemlékezés jobban a dolgok mélyére tud nézni, mint a párhuzamos pillanat. Dániel dúdolgat a csónokban: magasan repül a daru, szépen szól... Mit énekelsz? Még nincsenek messzire a nádistól, ahonnan buzogány alakú virágok barnás sziluettje pipiskedik elő. Ez csak olyan dalocska. Ha nem fogná az evezőt, fitymálóban legyintene. Nem is igen tudnám lefordítani. Egy madárról szól, magasan repül, és szépen énekel. De ha valóban olyan magasan repül, ki hallja meg az énekét? Én, ha nagyon messzire leszek tőled, akkor is hallani foglak, mondja az asszony, s ebben a mondatban van valami fenyegetés. A fiú szeme megtelik könnyel. Neked soha nem szabad elmenned tőlem, soha! Még itt vagyok, nyugtatja az asszony, s Dániel számára ez ígéretnek, fogadalomnak is hangzik egyben. De miért ígéret, és miért fogadalom, hogy még itt vagyok? Nem, nem az. De mégis fészekszerűt jelent, amelybe időlegesen el lehet rejtőzni. Tónak, halászkunyhónak híre-hamva sincs már.

Az operában ülnek, a fiú az első sorban az apja mellett, apja csilagos érdemrenddel feldíszített frakkban, ő szmokingban, első szmokingjában, amely erre az operaelőadásra készült. Az asszony fent ül a díszpáholyan, kimonóban. A fiú tudja ezt, bár megtiltották, hogy hátranézzen. A Pillangókisasszonyt játszik. Az operaházi Pillangókisasszony távolról sem olyan szép, öregebb is, mint az ő Pillangókisasszonya. Még itt van, még itt van, dűnnyögi magában a fiú. Ne nézz hátra, inti az apja. A fiút bántja a felesleges megrovás. Neki nem kell hátranéznie, ő mindig látja az asszonyt, csukott, nyitott szemmel egyaránt. Nem is lát mást, az előadás inkább zavarja. Valószínűleg nem is eredeti a kimonó, amelyben a ráncos, agyonpúderezett arcú Pillangókisasszony ágál. Ha levetkőzne, még elviselhetlenebb lenne. Érdekes, az ő asszonya mindig felöltözötten jelenik meg előtte, kalap is van rajta, csak olyankor nem, ha kimonót visel. Ilyenkor kibontott, csillogó, fekete haja a vállát simogatja. De több meztelenséget sohasem villant elő a látomás. A fiúnak nincs szüksége erre. Ha egymás mellett fekszenek az ágyban, akkor is az asszony lelkére, ígéretekre, fogadalmakra, a mindörökre, a még itt vanra gondol. Közben a teste mechanikusan teszi a magáét. Későbbi asszonyoknál majd testeket fog felidézni. A kimonós asszony, aki a díszpáholyan ül, most is a fiú testére gondol. Tudja, hol ül a fiú, színházi távcsövében haja körvonalát is látja. Ez nem feltűnő, csak egy milliméterrel kell a színházi látványosság alá engedni a lencsét. Vékony kis ujjai végigsimogatnak a legyezőjén, s úgy érzi, ujjbegyei a fiú, nyúlánk testén szaladgálnak. Már csak néhány hónap az élet, és ebből a néhány hónapból vajon mennyi jut kettőjükre? Mellette férje a díszelőadáshoz előírt eleganciával, rezdületlen arccal figyeli az előadást. Milyen megtorláson törheti a fejét? Újabb bosszúra nem kell készülnie, hiszen beadta az áthelyezési kérelmét, el is fogadták, elmennek innen. Ha elmennek, úgysem találkozhat a fiúval. Rettentetes lesz elmenni innen, és rettenetes lesz hazamenni. A gyönyör után csupán a megszégyenülés marad. De most a szégyen és a várható megaláztatások sorozata is hidegen hagyja, a fiú hiánya az, ami elviselhetetlen. Itt vagyok még, te szóke angyal, boríts el magaddal, takarj be, rejts el! Dániel nem tudja, hogy el kellene rejtenie, arról sem tud, hogy a férj már benyújtotta az áthelyezési kérelmét. Alighanem ő az egyetlen, aki nem tud róla. Szülei persze tudják, valószínűleg örülnek neki, ha megkönnyebbülésükbe keveredik is némi aggodalom. Hogy fogja majd a fiú elviselni? Már előre olyan meglepetésen kell gondolkozni, amely elvonja a figyelmét. Kutyaharapást szörivel, ez az apa ajánlata lenne, de erről egyelőre nem tanácsos

említést tenni mások előtt. Az idő mindent rendbe hoz, ebsont beforr. Úgy kell tenni, mintha mi is komolyan vennénk mindezt, ez az anyai megfontolás. Látszólag egyezzünk bele egy későbbi házasságba, úgyse kerül rá sor. Te befejezed a tanulmányaidat, s azután visszajön az asszony. A fiú nem gondol a válásra, ül az operaház első sorában, az apja mellett. Ha tudna a közeli fenyegetésről, akkor is tehetetlen lenne. Hová rejthetné el a külföldi követ feleségét? Még felnőttkorban sem könnyű feladat, hát még így. Bosszantja, hogy nem akar vége szakadni a felvonásnak, elmegy a hajó, visszajön a hajó Cso-cso-szán és Pinkerton lelkesen énekelnek. Cso-cso-szánnak persze úgy kell, ha éppen egy amerikai tengerésztsiztet választott férjéül. A tetejébe még gyereket is szült neki. Vajon hogy vélekedik az operai történetről az asszony? Csak nem tételezi fel, hogy ő is ilyen felelőtlen? A színházi távcső lencséjében még mindig a fiú feje. Nemsokára az asszony is útrakel, akárcsak Pinkerton, ha nem is hajón, hanem repülőgépen. És a fiú nem fog harakirit elkövetni érte. De az mindenesetre szép, hogy a repülőterre a fiú kíséri majd. A férj idegesen vár, s akkor az utolsó percben megérkeznek. Azt megelőzően három napot Dániel nagyanyjának a vidéki kúriájában töltöttek. Három teljes napot. Nem lehet betelni ezzel a három nappal. Az asszony kis vicinálison érkezik. Mindent hó borít, minden olyan fehér, mint a Fujiyama teteje. A fiú a peronon áll, kezében lapos üveg és két pohár. Pálinkát isznak, és csókolóznak. Aztán futnak a szán után, az öreg kocsis sehogyan sem érti, miért nem akarnak felülni rá. Az asszony hógolyóval dobálja a fiút. Még három nap az élet. A ház körül is mindent hó borít, havas a jégverem szalmateteje, havat tipor Hansi, a szamár is, aki körbe-körbe jár, pumpálja a házba a vizet. Rendet és csendet sugall ez a láthatárig elterülő fehérség. Nem látszik a buja park, a rózsalugas, a rejtekhely sem, ahol Dániel kiskorában palacsintákat ásott el útiilemózsiának, ha világköri expedícióra készült. Olyan jóízű beleharapni a levegőbe, amelybe fehér pántlikákat rajzol a lélegzet, nagyanyó és Magdaléna, az öreg szakácsnő meg Éva, a szobalány is olyan csodálatos, még csak kíváncsiságot sem mutatnak. Őket szolgálja az egész ház, szinte észrevétlenül. Az ágy is mennyivel hívogatóbb, mint a halászkunyhó szalmazsákja. A kandallóban úgy ég a tűz, mintha nem is fával, hanem mesékkel lenne telerakva. Boríts el, rejsz el, gondolja az asszony, de erről nem szabad most szólni. Inkább arról, hogy úgyis találkoznak. Azt, hogy nem így lesz, az asszony persze sejti, de még ő se tudja, hogy mindössze egy üzenetet tud küldeni a fiúhoz, műsorfüzetre írt, gyors irkafirkát. Berlinből, az új állomáshelyre igyekezve

egy Furtwängler-hangversenyéről. A műsorfüzeten aláhúzza Brahms magyar táncait: rád gondoltam, és sírtam, ennyi az üzenet. Innen, ebből a házból mindez elképzelhetetlen. Itt Puccini édeskés, egzotikus muzsikája sem zendül, sem Cso-cso-szán szopránja, sem a bős nagybácsi brummogó basszusa, az asszony sóhaja tölti be a szobát: Dániel. A fiú már sokszor le akarta kottázni ezt a sóhajt, de sohasem sikerült. Ezért hangzik aztán örökösen. De hát hogyan és honnan, ha lekottázhatatlan maradt? Ebben a házban csak arra szabad gondolni, hogy kettőjükbe bújt el a szerelem. A fiú mindenesetre ezt érzi. Közben nagyanyó szobalányának vallomása is eszébe jut: a fiatalúrnak könnyű. Hiszen maga is szerelmes. Én-e? Az, hogy egymás mellé fekszünk olykor a kertésszel, még nem szerelem. Dániel szeretné kitudakolni, ha nem az, akkor micsoda. Mert nagy bunkó ember ez, kérem, azt se tudja, hogy virágot eszik-e vagy szalonnát. Ebben a házban Dániel szája tele van virággal. Fekete orchideával. Kicsit hősnék is tartja magát, mint aki jövődő csatákba készül. Azt, hogy most is háború van, nem érzékeli. Ettől a háztól messze esik Pearl Harbor, amelyre már zuhognak a bombák. Ebben a házban lakik a boldogság? Nem. Talán nem is itt, inkább még ott, a mólón, ahogy egymás mellett ülnek, a csend még nem ás üreget a gondolatoknak, valamiféle időtlenségbe lehet kapaszkodni, és abba, hogy még minden lehetséges.

Mi köze van mindennek a Bonnard-képhez? Az öregúr még mindig előtte áll. Herbert! Herbert! Felesége szólítására összerezzen. Miért bővölöd azt a festményt? A Terrasse családdal akartam beszélgetni, de nem sikerült.